

EXPERT AAN HET WOORD

IR. C. LANDUYT

CCBT vzw

BIO

OPLEIDING

Master in de bio-ingenieurswetenschappen:
landbouwkunde, Universiteit Gent

EXPERTISE

Coördinatie en communicatie van onderzoek
voor biologische landbouw

ACTUEEL

Coördinator CCBT vzw - Coördinatiecentrum
praktijkgericht onderzoek en voorlichting
voor de biologische teelt

Bio zit in de lift. De biologische sector in Vlaanderen groeit en de vraag naar bio stijgt. In het kader van het 'Strategisch Plan Biologische Landbouw' krijgt de sector hiervoor de nodige steun van de Vlaamse overheid. De sterke roep naar een duurzamer voedselsysteem speelt hierin eveneens een belangrijke rol. **Wat betekent 'biologisch'?**

BIO STEVIG GEWORTELD

Het voedingsaanbod is groot en er is veel variatie. Ook binnen bepaalde productgroepen. Neem als voorbeeld tomaten. Er zijn onder meer ronde en lange tomaten, trostomaten en kerstomaatjes. Het uitzicht van een tomaat vertelt echter niets over de oorsprong en de eigenschappen ervan. Het is dus niet aan een tomaat te zien of hij gangbaar of biologisch is geteeld. Een biologische tomaat komt uit een serre waar geteeld wordt volgens de biologische principes. Dat betekent onder meer dat de tomatenplanten met hun wortels in de grond staan - in de gangbare teelt worden ze vaak in substraatmatten geteeld - en dat er geen synthetische bemesting en synthetische gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt.

BIO KIEST VOOR EEN WEERBAAR PRODUCTIESYSTEEM

De biologische landbouw zoekt naar een optimale benutting van synergieën tussen planten, dieren,

micro-organismen en de mens om tot een veerkrachtig of weerbaar systeem te komen. Zo'n systeem kan zichzelf op het niveau van de plant, de bodem, het bedrijf of het landschap in evenwicht houden zonder al te veel input van buitenaf (bv. de beheersing van bladluizen door natuurlijke vijanden zoals lieveheersbeestjes). De grondverbondenheid van de biologische landbouw is eveneens een belangrijk sleutelement. Door het aantal dieren per hectare te beperken (2 grootvee-eenheden per hectare), kan het biologische productiesysteem mestoverschotten vermijden en meer lokaal voeder telen voor de dieren. Op die manier worden kringlopen gesloten en de plantaardige en de dierlijke productie in evenwicht gehouden.

HET BIOLABEL

Met het oog op transparantie en duidelijkheid voor de consument,

Pas dan mogen het land en de dieren als 'biologisch' worden beschouwd. Biolandbouwers krijgen jaarlijks onverwachte controles. Er worden dan stalen genomen van de bodem en van de gewassen om het gebruik van synthetische middelen uit te sluiten. Eens gecertificeerd mogen de producten op de markt worden gebracht met het Europese biolabel (groen blaadje). Verwerkte producten met het biolabel moeten aan bijkomende regels met betrekking tot de verdere verwerking van producten uit de biologische landbouw voldoen, zoals beperkingen op het gebruik van additieven.

NAAR EEN AGRO-ECOLOGISCH VOEDSELSYSTEEM

Bio wint aan belangstelling in verschillende beleidsdocumenten op Vlaams en Europees niveau met het oog op een duurzamer

(BIO)ONDERZOEK

In de biolandbouw zijn er geen synthetische middelen toegelaten. Daarom is onderzoek naar de natuurlijke relaties en functies binnen het (eco)systeem uitermate geschikt op biologische percelen.

Het Vlaams Biokennisnetwerk, bestaande uit de Biobedrijfsnetwerken, het CCBT en het Netwerk Onderzoek Biologische Landbouw en Voeding (NOBL), zet volop in op onderzoek en kennisuitwisseling voor de biosector. De bioboeren zelf spelen hierbij een centrale rol omdat ervaringskennis onmisbaar is in bio. Het CCBT is de koepel van het praktijkonderzoek voor bio in Vlaanderen, dat gebeurt door acht Vlaamse praktijkcentra. Het onderzoek biedt antwoord op vragen van de biolandbouwers en het CCBT ondersteunt de communicatie van de onderzoeksresultaten.

BIO IN EEN AGRO-ECOLOGISCH VOEDSELSYSTEEM

is de biologische landbouw een gecertificeerd productiesysteem geworden. De principes zijn vastgelegd in een wettelijk bepaald Europees lastenboek. Wie bioproducten op de markt wil brengen, moet strikte regels volgen qua landbouw, verwerking en verhandeling en is onderworpen aan een jaarlijkse controle.

De regels voor de biolandbouw hebben betrekking op onder meer de organische bemesting en de toegelaten biologische gewasbeschermingsmiddelen, maar ook op dierenwelzijn (bv. aantal dieren per hectare, verplichte buitenruimte, transport en verkoop) en het biologisch diervoeder. Boeren moeten afhankelijk van de teelten een omschakelperiode doorlopen van twee tot drie jaar.

voedselsysteem. Het biolabel zegt echter enkel iets over de productiemethode. Bij de transitie naar een meer duurzame voeding spelen ook nog heel wat andere factoren mee, zoals eerlijke handel, aangepaste consumptiepatronen, lokale productie en consumptie en minder voedselverspilling. Laaggeprijsde biologische boontjes die vanuit Afrika geïmporteerd worden naar Vlaanderen zijn mogelijk niet meer duurzaam te noemen, ondanks het feit dat ze biologisch zijn geteeld. Deze nuance is voor de consument vaak moeilijk.

BIO IN DE LIFT

De Europese Commissie publiceerde in mei 2020 haar 'Farm to Fork'-strategie als onderdeel van

de 'European Green Deal'. Hierin stelt ze zich onder meer tot doel om de ontwikkeling van de biologische landbouw te bevorderen: tegen 2030 moet 25% van alle landbouwgrond biologisch worden verbouwd. Als Vlaanderen hieraan wil bijdragen, is er nog veel werk aan de winkel. In 2019 waren er in Vlaanderen 562 biolandbouwers. Dat is dubbel zoveel als tien jaar geleden. Het bioareaal maakt vandaag echter nog maar 1,4% uit van de totale Vlaamse landbouwoppervlakte. De biosector in Vlaanderen neemt toe, maar loopt nog flink achter op de andere Europese landen maar ook op Wallonië. Wallonië telt 1.824 biobedrijven.

MEER INFO

WWW.CCBT.BE

WWW.NOBL.BE

WWW.ALLESOVERBIO.BE

Referenties

- Bonte E. Strategisch plan biologische landbouw 2018-2022. Samen naar meer en betere biologische landbouw. Departement Landbouw en Visserij, Brussel 2018 - <https://www.vlaanderen.be/publicaties/strategisch-plan-biologische-landbouw-2018-2022-samen-naar-meer-en-betere-biologische-landbouw>
- De Cock L. et al. Biologische Landbouw en Voeding Vlaanderen – Onderzoeksstrategie 2018-2022. Vlaams BioKennisNetwerk, Merelbeke 2018 - https://www.nobl.be/sites/default/files/onderzoeksstrategie%20biolandbouw%20en%20voeding_2018_2022.pdf
- Vlaams voedselbeleid: <https://lv.vlaanderen.be/nl/beleid/voedsel> - geraadpleegd 1 december 2020
- EU Farm to Fork Strategy for a fair, healthy and environmentally friendly food system: https://ec.europa.eu/food/farm2fork_en - geraadpleegd 1 december 2020
- Timmermans I., Van Belleghem L. De biologische landbouw in 2019. Departement Landbouw en Visserij, Brussel 2020 - https://lv.vlaanderen.be/sites/default/files/attachments/biorapport_2019_vdef.pdf